

Серія 1. Економіка і управління. – 2011. – № 1 (1). – С. 129–134

2. Омельченко Д.П., Уваров И.П. Логистика в энергетике как инструмент в вопросах качества и надежности энергоснабжения / Д.П. Омельченко, И.П. Уваров// Современные проблемы науки и образования. – 2015. – № 2-3 [Электронный ресурс]. – Режим доступа:<https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=23722>

3. Амелъницька О.В. Развитие логистической системы энергопредприятия / О.В. Амелъницька // Научные работы ДонНТУ. Серия: экономическая. – Вып. 41. – 2012. – С. 76–84.

Жанна КРИСЬКО

к.е.н., доцент кафедри менеджменту та публічного управління,
Тернопільський національний економічний університет

СПЕЦІФІКА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Сучасні умови господарювання в Україні вимагають реформування житлово-комунального господарства як важливої складової господарського комплексу, котрий задовольняє першочергові життєві потреби населення, забезпечує підприємства й організації необхідними комунальними послугами. Нині особливої уваги заслуговує підгалузь житлово-комунального господарства – теплоенергетика.

Як відомо, підприємства комунальної теплоенергетики значно впливають на розвиток соціально-економічних взаємовідносин у країні, і громадах зокрема, бо забезпечує тепловою енергією більш ніж половинувсього житлового фонду та установ бюджетної сфери. Практика діяльності таких підприємств засвідчує про наявність глибокої системної кризи, котра посилилася в останній час. Зауважимо, що вітчизняна комунальна енергетика є технічно відсталим сектором національної економіки з низкою проблем. Серед ключових факторів, які зумовлюють виникнення таких проблем, основним є низька ефективність управління галуззю. Крім того, незначні інвестиції у цей сектор призвели до погіршення технічного стану основних засобів, підвищення аварійності об'єктів житлово-комунального господарства, збільшення питомих і

непродуктивних витрат матеріальних та енергетичних ресурсів.

Специфікою теплоенергетики є той факт, що витрати таких підприємств є основою тарифоутворення житлово-комунальних послуг, не лише результуючим фактором їхньої діяльності. Ось чому, управління витратами підприємств комунальної теплоенергетики варто вважати основоположним принципом менеджменту таких підприємств. Зауважимо, що діюча система управління витратами вітчизняних комунальних підприємств є неефективною, що і засвідчує їхній критичний фінансовий стан.

Через монопольний характер виробництва житлово-комунальних послуг, витратний підхід до тарифоутворення на підприємствах комунальної теплоенергетики, відсутність стимулів до зниження економічно необґрунтованих витрат створюються перешкоди для застосування в системі управління такими підприємствами нових підходів до управління витратами. Крім того, відсутність адекватних ринковим умовам господарювання наукових методів управління витратами на підприємствах комунальної теплоенергетики може призвести до ряду негативних наслідків їх функціонування і розвитку.

Питаннями управління витратами підприємств комунальної теплоенергетики займалися багато вітчизняних учених, зокрема: А. П. Градов, І. Є. Давидович, В. Я. Брич, П. П. Микитюк, А. В. Череп, Л. І. Чернобай, М. М. Федірко.

Проведений аналіз практики управління витратами на підприємствах комунальної теплоенергетики засвідчив, що воно формально зводиться до розподілу і обліку витрат за ліцензованими видами діяльності з подальшим розподілом загальновиробничих витрат між видами діяльності, в тому числі ліцензованими. При цьому підприємства визначають загальновиробничі витрати, що можуть належати до конкретного виду діяльності, а решту розподіляють між видами діяльності з використанням баз розподілу (встановлені П(С)БО-16 бази, обрані підприємствами самостійно).

Методика управління витратами підприємств комунальної теплоенергетики прописана у Законі України «Про природні монополії» [1], у наказах Державної регуляторної служби України [2], Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [3]. Відповідно до неї запроваджені єдині

методичні підходи щодо розподілу витрат між ліцензованими видами діяльності з виробництва, транспортування, постачання теплової енергії та іншими видами господарської діяльності, при визначенні планових та фактичних витрат за цими видами діяльності та ведення окремого обліку доходів за ліцензованими видами діяльності.

Використання системного підходу до управління витратами дозволяє структурувати елементи системи управління витратами підприємств комунальної теплоенергетики, до яких відносять: об'єкти (постійні, змінні, прямі та непрямі витрати, собівартість реалізованої продукції та наданих послуг); суб'єкти (фінансовий відділ, планово-економічний відділ, адміністрація підприємства, відділ бухгалтерського обліку); предмети (основні засоби, технологічне паливо, робоча сила, комплектуючі, електроенергія, матеріали); норми та нормативи витрат ресурсів; процеси управління витратами (методики аналізу, калькулювання, контролю та систем обліку); методи управління витратами (нормативний метод).

Бібліографія

1. Про природні монополії: Закон України від 20.04.2000 № 1682-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1682-14>. – Назва з екрану.

2. Офіційний сайт Державної регуляторної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrp.gov.ua>. – Назва з екрану.

3. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua>. – Назва з екрану.

Лідія КРУП'ЯК

к.е.н., доцент кафедри менеджменту та публічного управління,
Тернопільський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПОСЛУГ

В контексті реалізації енергетичної політики України однією із основних домінант інтенсивного зростання її економіки є проблема функціонування ринку енергетичних послуг. Економічна ефективність і